

WIKIPEDIA
Bách khoa toàn thư mở

Tăng Xán

Bách khoa toàn thư mở Wikipedia

Đại sư **Tăng Xán** (zh. *sēngcàn* 僧璨, ja. *sōsan*), (529-613), là Thiê`n sư Trung Quố`c, Tổ thứ ba của Thiê`n tông, nô`i pháp Nhị tổ Huệ Khả và là thầ`y của Tứ tổ Đạo Tín. Sau khi được â`n khả, Sư lang thang đây đó, sô`ng ẩn dật không ai biế`t. Ngoài Thiê`n sư Đạo Tín, Sư có truyê`n pháp cho một vị tăng người Á`n Độ là Tì-ni-đa-lưu-chi, người sau này đem Thiê`n tông sang Việt Nam. Sư cũng là tác giả của *Tín tâm minh*, một tác phẩm trú danh, rấ`t phổ biế`n trong giới thiê`n.

Cơ duyên

Niên hiệu Thiên Bình, năm thứ hai đời Bắ`c Tê`, Sư lúc đó vô`n là cư sĩ, tuổi khoảng 40, người đầ`y bệnh tật, mụn nhọt. Nghe danh Tô Huệ Khả giáo hóa pháp môn Thiê`n Tông, sư ngưỡng mộ liê`n đê`n yê`t kiế`n và được đại ngộ.

Sư đê`n đình lễ rô`i hỏi: "Đệ tử mình đầ`y tật bệnh, thỉnh Hòa thượng sám tội cho". Tô bảo: " Đem tội ra đây ta sám cho". Sư im lặng lúc lâu, bạch: "Con kiế`m tội mãi mà chẳng thầ`y được". Tô nói: "Ta đã sám hô`i cho ông xong rô`i đó, ông nên nương theo Phật, pháp, tăng mà an trụ". Cư sĩ bạch:" Nay gặp Hòa thượng thì biế`t thê` nào là tăng rô`i nhưng xin hỏi cái gì gọi là Phật và pháp?" Tô đáp: "Tâm â`y là Phật, tâm â`y là pháp. Pháp, Phật không hai, Tăng bảo cũng vậy". Sư nói: "Nay mới biế`t tánh tội chẳng ở trong, không ở ngoài, không ở giữa, cũng như tâm â`y, Phật và pháp không hai vậy". Tô biế`t đã ngộ, rấ`t coi trọng là pháp khí, bèn cho cạo tóc xuấ`t gia, nói:" Ông là bảo vật của Phật của ta, nên lấ`y tên là Tăng Xán" (Xán là Xán thỏi, một loại ngọc quý).

Ngày 18/3 cùng năm, sư làm lễ thọ giới cụ túc tại chùa Quang Phúc, từ đó mụn nhọt, bệnh tật của sư cũng giảm đầ`n.

Sư ở lại thị giả tổ Huệ Khả được 2 năm, một hôm Tô bảo: "Bồ` Đê` Đạt Ma từ Thiên Trúc xa xôi đê`n đây, đã đem Chánh pháp nhân tạng cùng tâ`m tín y mật truyê`n cho ta, nay trao lại cho ông, ông nên giữ gìn, đừng đê` dứt đoạ`n". Và tổ nói kệ truyê`n pháp:

Đại sư Tăng Xán

Phiên âm:

Bản lai duyên hữu địa

Nhân địa chủng hoa sinh

Bản lai vô hữu chủng

Hoa diệc bất tã`ng sinh

Tạm dịch:

Xưa nay nhân có đấ`t

Từ đấ`t giồ`ng hoa sinh

Xưa nay không có giồ`ng

Hoa cũng chẳng từng sinh.

Tổ trao Y cà sa và Pháp xong, nói: "Ông nhận giáo pháp của ta rồi nên tìm vào núi sâu ẩn dật chưa thể đi giáo hóa ngay được, không bao lâu nữa sẽ xảy ra quốc nạn". Sư nói: "Thầy đã biết trước, cúi xin chỉ dạy". Tổ nói: "Không phải ta biết trước mà đấ`y là lời của Đạt Ma truyền lại lời huyền ký của Bát-nhã Đa-la cho ta: “Trong tâm tuy tốt ngoài lại xấu, đúng là vậy. Ta so sánh niên đại, chính là nhắ`m lúc nằ`y đây. Ông hãy suy gẫm lời xưa, đừng để vương thế` nạn. Còn ta do còn vương nợ nhiê`u đời trước, nay cần phải trả. Hãy khéo ẩn náu, đợi đế`n thời cơ hãy đi giáo hóa”.

Thời Hậu Chu, vua Võ Đế` hủy diệt Phật pháp, sư tới lui núi Tử Sơn, huyện Thái Hồ`. Chẳng ở nơi nào cố` định trong hơn 10 năm, mọi người bá`y giờ đê`u không biết đế`n sư.

Sau khi truyền y và tâm yế`u cho đệ tử Đạo Tín xong, sư đế`n núi La Phù, ở đây trong 2 năm. Sau đó về` ở chùa Sơn Cô`c 1 tháng, mọi người hay tin đã kéo nhau đế`n thiế`t đàn cúng dường.

Vào niên hiệu Đại Nghiệp năm thứ hai, Bính Dầ`n, ngày 15 tháng 10, Sư sau khi tuyên giảng tâm yế`u Phật pháp cho bớ`n chúng xong ,chắ`p tay dưới cội cây lớn mà tịch. Vua Đường Huyề`n Tông ban hiệu là Giám Trí Thiề`n sư, tháp hiệu Giác Tịch.

Tham khảo

- Fo Guang Ta-tz'u-tien* 佛光大辭典. Fo Guang Ta-tz'u-tien pien-hsiu wei-yuan-hui 佛光大辭典編修委員會. Taipei: Fo-Guang ch'u-pan-she, 1988. (Phật Quang Đại Từ điển. Phật Quang Đại Từ điển biên tu uỷ viên hội. Đài Bắc: Phật Quang xuất bản xã, 1988.)
- Das Lexikon der Östlichen Weisheitslehren*, Bern 1986.

- Thích Thanh Từ: *Thiền sư Trung Hoa* I-III. TP HCM 1990, 1995.
- Dumoulin, Heinrich:

Geschichte des Zen-Buddhismus I. Indien und China, Bern & München 1985.

Geschichte des Zen-Buddhismus II. Japan, Bern & München 1986

Bảng các chữ viết tắt

bo.: Bod skad བོད་སྐད་, tiếng Tây Tạng | **ja.:** 日本語 tiếng Nhật | **ko.:** 한국어, tiếng Triều Tiên |

pi.: Pāli, tiếng Pali | **sa.:** Sanskrit संस्कृतम्, tiếng Phạn | **zh.:** 中文 chữ Hán

Lấy từ "https://vi.wikipedia.org/w/index.php?title=Tăng_Xán&oldid=67503489"